

Képviselői önálló indítvány

*Dr. Szili Katalinnak,
az Országgyűlés elnökének*

Hejlyben

Tisztelt Elnök Asszony!

A Házzsahály 85. § (2) bekezdésének d) pontja alapján az alábbi törvényjavaslatot terjesztem elő:

**2002. évi törvény
a jövő nemzedékek országgyűlési biztosáról**

A jelenleg élő és a jövő generációk élete és egészsége természeti alapjainak megőrzésére és az emberi méltóságnak megfelelő környezeti feltételek fenntartására vonatkozó felelőssége tudatában, annak érdekében, hogy a jövő nemzedékek számára a választás szabadságát, az élet minőségét és a természeti erőforrásokhoz való akadálytalan hozzáférést megtartsa, az Alkotmány 32/B.§ (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján az Országgyűlés a következő törvényt alkotja.

1. § (1) Az Országgyűlés a jövő nemzedékek életfeltételeit alapvetően befolyásoló, hosszú távú döntéseknél e nemzedékek érdekeinek képviseletére, továbbá az Alkotmány 18.§-ában elismert és érvényesíteni rendelt, az egészséges környezethez való jog, és a természet és a környezet védelméről szóló törvények megvalósulása érdekében megválasztja a jövő nemzedékek országgyűlési biztosát. Az Országgyűlés a jövő nemzedékek országgyűlési biztosát azok közül a magyar állampolgárok közül választja, akik felsőfokú végzettséggel, a környezetvédelem vagy a természetvédelem területén kiemelkedő elméleti tudással vagy legalább tíz éves szakmai gyakorlattal rendelkeznek, s a természet- vagy környezetvédelmet érintő eljárásokban, azok felügyeletében, vagy a természet- és környezetvédelemre vonatkozó jog érvényesítésében, vagy a tudományos kutatásban jelentős tapasztalatot szereztek, s köztisztviselőnek örvendenek.

(2) A jövő nemzedékek országgyűlési biztosára - az e törvényben írott eltérésekkel - az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló, 1993. évi LIX. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

2. §. (1) A jövő nemzedékek országgyűlési biztosja ellenőrzi az Alkotmány és az egyéb jogszabályok azon rendelkezéseinek érvényesülését, amelyek a most felnövekvő és a jövő generációk élete és egészsége természeti alapjainak megőrzésére és környezeti feltételeinek fenntartására vonatkoznak; e körben hivatalból vizsgálatot folytathat és kivizsgálja a hozzá érkezett bejelentéseket. A jövő nemzedékek országgyűlési biztosja véleményt nyilvánít az olyan jogszabálytervezetetről, amelyek a bennük foglalt hosszú távú döntések révén alapvetően befolyásolják a jövő nemzedékek életfeltételeit.

(2) A környezet tövöleges, vagy mulasztásban megnyilvánuló veszélyeztetése, továbbá szennyezése vagy károsítása esetén a jövő nemzedékek országgyűlési biztosja

- a) felhívja a környezethasználót a veszélyeztetés vagy a károsítás megszüntetésére. A környezethasználó haladéktalanul köteles a megtett intézkedésekről a jövő nemzedékek országgyűlési biztosát 30 napon belül írásban tájékoztatni;
- b) a tájékoztatás elmulasztása, továbbá az intézkedések elmulasztása vagy nem kielégítő volta esetén a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa a környezethasználó ellen hatósági intézkedéseket kezdeményezhet, pert indíthat a jogsértő magatartástól való eltiltásra és a kármegelőzésre való kötelezésre, továbbá szabálysértési és büntető feljelentést tehet;
- c) ha a károsult nem kívánja érvényesíteni kártérítési igényét a károkozóval szemben, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa a kártérítési igényt - a károsult erre vonatkozó nyilatkozata alapján - a környezetvédelmi alap javára érvényesítheti;
- d) ha a hatóság elmulasztja a környezetvédelemre vonatkozó intézkedés megtételét, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa felhívja az intézkedésre. A hatóság köteles az intézkedésről a jövő nemzedékek országgyűlési biztosát a felhívástól számított 30 napon belül tájékoztatni. A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa a felhívással egyidejűleg a hatóság felcttes szervéhez is fordulhat, a határidő eredménytelen eltelte után a felettes szervhez fordul;
- e) a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa a környezet veszélyeztetésének vagy károsításának tényét és az arra vonatkozó adatokat, továbbá a hatósági intézkedések adatait a vizsgálat befejezése után nyilvánosságra hozhatja: az a) és d) pontban meghatározott határidő eredménytelen eltelte után nyilvánosságra hozza.

(3) A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa javaslatot tesz a környezetvédelemre vonatkozó jogszabályok megalkotására és módosítására, véleményezi az ilyen jogszabályok tervezetét.

(4) A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa felhívására az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszerben (1995. évi LIII. törvény - a továbbiakban Környezetvédelmi törvény - 49. §) kezelt, a lefolytatott vizsgálatral összefüggő adatot felül kell vizsgálni, a vizsgálat által megállapított adatot az Információs Rendszerben fel kell tüntetni.

(5) A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa vizsgálata által megállapított tartós környezetkárosodás tényét, mértékét és jellegét az ingatlan-nyilvántartásban a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa kérelmére fel kell tüntetni. A bejegyzésre egyebekben a Környezetvédelmi törvény 52. §-a irányadó.

(6) A jövő nemzedékek országgyűlési biztosát a Környezetvédelmi törvény 93. §-a szerinti közmeghallgatásra meg kell hívni, a közmeghallgatási jegyzőkönyvet számára meg kell küldeni. A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa kezdeményezésére a Környezetvédelmi törvényben meghatározott eseten kívül is - különösen az egyes területek fejlesztési terveivel, valamint az illető területet érintő, a jövő generációk életfeltételeit alapvetően befolyásoló jogszabálytervezetekkel kapcsolatban - közmeghallgatást kell tartani.

(7) A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa előzetesen véleményt nyilvánít a Magyar Köztársaság azon nemzetközi kötelezettségvállalásairól, amelyek az emberiség közös örökségét és az emberiség közös ügyét alkotó térségekkel, erőforrásokkal és jelenségekkel, továbbá a környezetvédelemmel és a természetvédelemmel kapcsolatosak, abból a szempontból, hogy a kötelezettségvállalás a jövő nemzedékek érdekeit kellően figyelembe veszi-e. A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa az ilyen kötelezettségek végrehajtása ügyében az illetékes szervekhez fordulhat.

3.§ Mindenkinek joga van ahhoz, hogy a jövő nemzedékek országgyűlési biztosához bejelentést tegyen és vizsgálatot kérjen, kivéve, ha az adott ügyben bírósági eljárás van folyamatban.

4.§ (1) A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa feladata ellátása során minden természetes és jogi személytől, valamint minden környezethasználótól minden olyan kérdésben felvilágosítást és adatot kérhet, minden olyan adatot, körülményt, tényt, eljárást megismerhet, amely a környezet állapotával, különösen annak veszélyeztetettségével vagy károsodásával összefügg.

(2) Az államtitok, a szolgálati titok és az üzleti titok a jövő nemzedékek országgyűlési biztosát e §-ban meghatározott jogai gyakorlásában nem akadályozhatja, de az államtitok és a szolgálati titok megtartására vonatkozó rendelkezések őt is kötelezik.

5 § A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa évente beszámol az Országgyűlésnek. A környezet állapotát érintő rendkívüli események kapcsán a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa meghallgatását kérheti az Országgyűléstől és javasolhatja az ügy kivizsgálását.

6 § Az ügyvitel és előkészítés feladatát a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa hivatala látja el.

7 § (1) A jövő nemzedékek országgyűlési biztosát az országgyűlés legkésőbb a törvény hatálybalépése előtt két hónappal megválasztja.

(2) Ez a törvény 2003. január 1-én lép hatályba.

(3) A Környezetvédelmi törvény 39. § (d) pontja e törvény hatálybalépésével hatályát veszti.

INDOKOLÁS

Mind az UNESCO 1997. évi deklarációja megállapítja, a jövőndő nemzedékekért mindenki, így az államok is felelősséget viselnek. A magyar Alkotmányban biztosított emberi jogok legfontosabbja, az élethez és az emberi méltósághoz való jog (54. §) feloleli az állam köteleességét "a jövőndő generációk életfeltételeinek biztosítására". (64/1991.(XII.17.) Ab. határozat, ABH 1991, 303.)

Az ezredforduló különös alkalmat ad arra, hogy az Országgyűlés kifejezze elkötelezettségét és felelősségét a jövőndő nemzedékek sorsa iránt, olyan intézményt hozzon létre, amely hatékonyan elő tudja segíteni az életfeltételek megőrzését utódaink számára, s képviselket biztosít érdekeiknek az életfeltételeiket lényegesen befolyásoló hosszú távú döntéseknél, s különösen a környezet állapotára vonatkozó jogszabályok érvényesülését az országgyűlési biztosok eszközeivel előmozdítja.

Az Alkotmány 32/B.§ (4) bekezdése felhatalmazza az Országgyűlést, hogy egyes alkotmányos jogok védelmére külön országgyűlési biztost válasszon. Az Országgyűlés már a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény megalkotásakor kifejezte, hogy a környezetvédelmi feladatok megoldásában szükségesnek tartja országgyűlési biztost közreműködését. A törvény 39. §-a szerint "az Országgyűlés a környezet védelme érdekében... meghatározza az állampolgári jogok országgyűlési biztosa környezetvédelmi feladatait". Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának hatásköre azonban csak arra terjed ki, hogy "hatóságoknál" folytasson vizsgálatot, vagyis a magánszféra, ahol pedig a fő szennyező források találhatóak, nem esik tevékenységi körébe. Eszközei - mint például a felettes szervnek tett ajánlás - szintén nem a környezetvédelmi ügyekre szabottak.

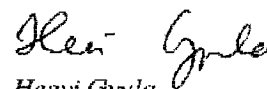
A javaslat ezért külön országgyűlési biztost választását tartja szükségesnek arra a feladatra, hogy a jövő nemzedékekkel szemben fennálló felelősségének az élet természeti alapjainak megóvása, fenntartása, a fejlődés ezzel összhangban tartása területén cselekedjen. A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa hatásköreinek és eszközeinek kialakítása leginkább az adatvédelmi biztosra hasonlít, aki a magánszférába tartozó adatkezelőkkel kapcsolatban is védi a személyes adatokhoz való jogot.

Budapest, 2002-06-04.

ÉRKEZETT

2002-06-10

Dr. Szili Katalin
MSZP

Hegyi Gyula
MSZP

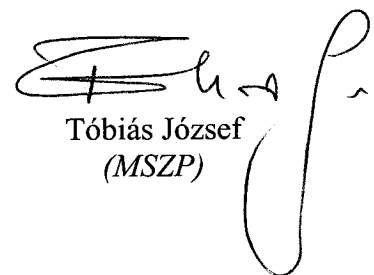
A Magyar Köztársaság
Országgyűlésének

Helyben

Ezúton jelentem be, hogy a **T/221.** számon benyújtott „**a jövő nemzedékek országgyűlési biztosáról**” szóló törvényjavaslat *társelőterjesztője* kívánok lenni.

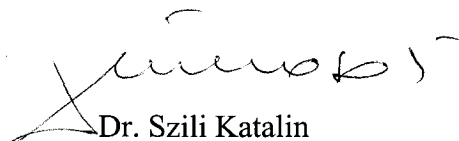
A törvényjavaslat eredeti előterjesztői közül Hegyi Gyula képviselői mandátuma – EP képviselővé választása miatt – megszűnt. Döntésem a törvényjavaslat parlamenti tárgyalás megkönnyítését szolgálja, s azzal dr. Szili Katalin elnök asszony, mint eredeti előterjesztő egyetért.

Budapest, 2005. december 5.

Tóbiás József
(MSZP)

Egyetértek:

Dr. Szili Katalin
(MSZP)

3. Törvényjavaslat a jövő nemzedékek országgyűlési biztosáról (T/221. szám)

(Dr. Szili Katalin (MSZP) képviselő önálló indítványa)

(Benyújtva: 2002.06.10.)

Kijelölés ideje: 2002.06.18.

2002.10.17. (Emberi jogi, Gazdasági, Ifjúsági biz.)

(4 bizottság)

Tárgysorozatba-vétel ideje: 2002.10.02.

Első helyen kijelölt bizottság:

- a Környezetvédelmi bizottság általános vitát előkészítő ajánlását benyújtotta

Kijelölt bizottság:

- az Emberi jogi bizottság még nem tárgyalta dec. 6. (kedd) 13.00 órakor
- a Gazdasági bizottság általános vitát előkészítő ajánlását benyújtotta
- az Ifjúsági bizottság még nem tárgyalta dec. 12-én hétfőn (még egyeztetés, nincs konkrét időpont)